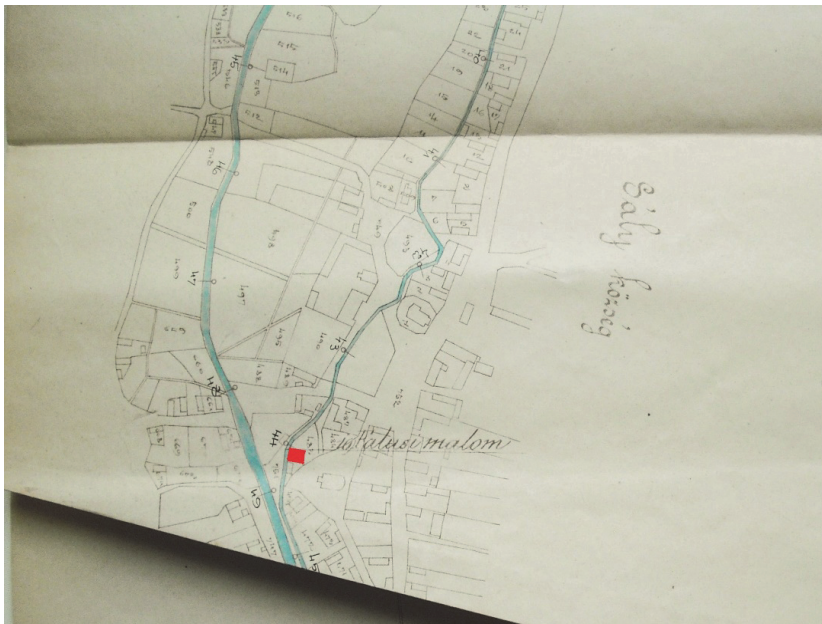


Falusi malom

a vízikönyv száma XII/13.

A Falusi malom tizedik a forrás után, felső szomszédja a Kis malom, alsó szomszédja a Kajla malom. A malomcsatorna bal partján, a református templommal szomszédos telken épült, helyén ma lakóház áll. A tulajdont és a vízhasználat jogát igazoló alispáni határozat és a vízikönyv számát, a tulajdonos nevét, illetékességét a fölötté és alatta lévő malmok levéltári dokumentumaiból, műszaki terveiből és engedély okirataiból, valamint egy 1945-ben, Sály község elöljárósága által a mezőkeresztesi járási főszolgabírónak, s rajta keresztül az Iparügyi Minisztériumnak írt jelentésből [Sály-1] ismerjük. A malom 1891-ben Schwarcz Jakab és neje, 1945-ben Horváth Lajos tulajdonában volt. A Falusi malom XX/13. számú vízikönyve nem található a sályi malmok iratai között a Környezetvédelmi és Vízügyi Levéltárban, így a vízikerek méreteiről nincs adat.



Helyszínrajz – részlet (a Falusi malom épületének pirossal jelölt része kímelés a szerzőtől)

A Falusi malomról – a Latori Felső malomhoz, a Latori Alsó kendentörőhöz, a Kurva malomhoz, a Felső Tarizsa malomhoz, a Czifra malomhoz, a Falusi malomhoz és a Leányfalusi malomhoz hasonlóan – a Kolos Mihály budapesti mérnök által 1903-ban készített tervek, helyszínrajzok és a 13 sályi malmot leíró műszaki leírás általános része ad képet.

Műszaki leírás, általános rész (1903) [S7-04]

A műszaki leírás általános része 13 sályi malmot sorol fel, a tulajdonos(ok) nevének és lakhelyének (illetőségének), az alispáni igazoló határozat és a vízikönyv számának feltüntetésével. A műszaki leírás általános részének teljes szövegét lásd a *Latori felső kenderető* vízikönyvi dokumentumait ismertető részénél [S3-12]. Azonos tartalommal olvasható a 13 sályi malomra –így a Falusi malomra is - vonatkozó általános műszaki leírás a Latori Alsó malom [S2-12], az Alsó Tarizsa malom [S7-4], a Kajla malom [S11-18] és a Csákó malom [S12-17] vízikönyvében is.

A Falusi malmot – további 7, a Kurva malom alatt épült sályi malommal egyetemben - egy, a patak 21+69 szelvényénél az Adriai tenger szintje fölött 164.99 méter koronamagassággal épült duzzasztógát segítségével látták el vízzel. A műszaki leírás általános részében olvasható:

A 3. sz. alatt felsorolt duzzasztó az összes többi 6-13 folyószám alatt felsorolt malom részére szolgáltatja a vizet s fenntartásához valamennyi egyformán hozzájárul.

A kisebb áradások alkalmával előálló felesleges vízmennyiségnek a malomcsatornából való levezetésére összesen 3 árapasztó csatorna szolgál, melyek közül kettő a malomárból való kiágazásnál zsilippel van ellátva. Ezen árapasztók, mint a csatolt tervekben láthatók, valamennyien a vadpatakba ömlenek, s fekvésük és méreteik a következők:

1. kiágazás: 23+85 szelv.nél, zsilipkülöbomag.: 153.90; tábla: 154.48; nyílás: 0.4
2. „ : 43+60 „ „ : 143.30 „ : 144.10 „ : 0.5
3. „ : 52+46 „ zsilipje nincs

Az 1. alatti fenntartása a Czifra és Kismalmokat, a 2. alattié a Falusi malmot, a 3. alattié pedig a Kajla, Csákó és Leányfalusi malmokat illeti.

A malomárok hossz- és keresztzelvényei és műtárgyak (1903) [S2-11-b]

A Falusi malom helyét a malomcsatorna 44 + 12 szelvényénél jelöli a rajz. A malomcsatorna a Falusi malomtól kezdődően egészen a malomárok 52-es szelvényéig, közvetlenül a vadpatak mellett, azzal párhuzamosan haladt.

Helyszínrajz (1903)

Az 1:2880 léptékű helyszínrajz 13 sályi malom – köztük a Falusi malom - nevét, pontos helyét, a malomépület és a malomcsatorna elhelyezkedését, helyrajzi számát közli. A Falusi malom, a 485. helyrajzi számú telken épült, a református templommal szomszédos telken.

[Sály-1] <http://motka.gyor.hu/file/atch/137/s1-01.jpg>

[S2-12] <http://motka.gyor.hu/file/atch/135/1161-12.pdf>

[S3-12] <http://motka.gyor.hu/file/atch/134/1160-12.pdf>

[S7-04] <http://motka.gyor.hu/file/atch/136/1186-04.pdf>

[S7-13] <http://motka.gyor.hu/file/atch/136/1186-13.pdf>

[S11-18] <http://motka.gyor.hu/file/atch/133/1157-18.pdf>

[S12-17] <http://motka.gyor.hu/file/atch/130/1156-17.pdf>

[S2-10] <http://motka.gyor.hu/file/atch/135/1161-10.pdf>

[S2-11-b] <http://motka.gyor.hu/file/atch/135/1161-11-b.pdf>